

Отзив

на проф. д.ф.н. Иван Добрев, член-кор. на БАН,
определен за член на научно жури, което да осъществи процедура за
защита на дисертационния труд на Симеон Стефанов Стефанов,
докторант на Катедра Славянско езикознание във Факултет по
славянски филологи на Софийския университет “Св.Климент
Охридски”.

Тема на дисертацията :

**Текстове за св. Екатерина в хърватската книжнина XIV-
XVIII в. : езикови аспекти**

В дисертацията са подложени на подробен анализ фонетиката, правописа, морфологията, синтаксисът и стилистиката на три хърватски текста от XIV-XVIII в. на латиница, а именно “Legenda sv. Katarina divice”, Задарското житие на светицата в печатния агиографски сборник на Фауст Вранчич (1606 г.) и едно четиво, посветено на светицата, в “Cvit svetih” с първо издание през 1628 г. Като ясна цел на разработката е посочен стилистичният анализ, на който са посветени и най-приносните, от моя гледна точка, страници в дисертацията. От тематична гледна точка особено ме интересува женският житийник на Фауст Вранчич. Съществува ли средноевропейска латинска, респ. новоезикова традиция на сборници, съставени само от женски жития, и каква е историята на тази литературна проява? Има само един български образец и то достатъчно стар — Бдинският сборник от 1365 г. на видинската царица Анна, невяста от унгарския кралски двор, омъжена за цар Йоан Срацимир. По замисъл този сборник не е нито Търновска, нито православна, нито квазивизантийска традиция и неговите успоредици следва да се търсят в латинския запад. Що се отнася до анализа на бароковата естетика, очертан като изследователска насока в дисертацията, тази естетика някак си увисва, декларирана е, а няма опит тя да бъде доказана. Използван е класификационният модел на Екатерина Дикова, но той е създаден въз основа на наблюдения над византийския неокласицизъм. Би било филологическа перспектива, ако това балканско литературно течение, сиреч творчеството на Патриарх Евтимий, се окаже предвестник на Барока. Но пред нас е обект за друг вид занимания.

Авторът е засвидетелствал отлично опознаване на западната традиция досежно св. Екатерина и се е проявил като съвместен систематизатор. Методът му е панепистемологичен, без да е компилаторски. Уводният дял на труда му се чете с любопитство и интерес. Проличава и стремеж към библиографска пълнота, както и към филологическа култура и начетеност. Похвално е, че авторът не се предоверява на чужди издания, а се осланя на собствената си транскрипция. Що се отнася до морфологията обаче някои страници от дисертацията ни подтиква да си спомним думите на Нушич, че цялата (сръбска) граматика е осеяна с гвоздеи и гвоздейчета и ако не внимаващ, можеш не само да се одраскаш, но и да се убодеш. Имам предвид стр. 65, където ни се внушава, че *njih, njim, svojih* и т. н. и т. н. са икавски форми. Но ако е така, граматиката на съвременния сръбски език ще бъде пълна с икавизми, с което не би се съгласил нито един сериозен сърбохърватист, старобългарист, славист. Не бих казал, че всеки пример тук е грешен, но поне половината от примерите се нуждаят от основателна проверка. Показателно местоимение за 2 л. — има ли такова нещо в славянската граматика? Не е икавско и *Kattarini*, иначе щяха да са икавски и всички сръбски литературни и диалектни форми за дат. и мест п. от типа *риби*. Сръбската историческа граматика авторитетно се е произнесла още в средата на XIX в. — влиянието на окончанията на старите ја-основи върху окончанията на а-основите е древно явление, много по-древно от колебливия икавизъм в част от говорите. Същите неблагоприятия продължаат и по-нататък, с.241 и др.

Общото ми заключение е, че дисертацията предоставя достатъчна по количество и научна информация, добита при самостоятелна работа с хърватски книжовни текстове на език, който е преодолел църковната норма. Цялостната ми оценка за изследователските качества на Симеон Стефанов е положителна и затова ще гласувам с ”ДА” на автора на труда да бъде присъдена научната и образователната степен “доктор”.

София
13.08.2015

проф. Иван Добрев